

Fulls de la Revista

Sumari

L'homenet Michelin

PAOLO RUFFILLI

L'amor esquiú

[i altres poemes inèdits]

MARIA CASTANYER

Un món d'exquisida tendresa

ANTONI COLL CASALS

Poesia d'imatges

ALBERT CAROL BRUGUERA

Marques de biblioteca

JOAQUIM GARRIGA



Marta Ortega Batlle

(Girona, 1973) és la il·lustradora d'aquests Fulls. És graduada superior en disseny d'interiors per l'Escola Superior de Disseny Elisava de Barcelona. A més d'aquests estudis, es va especialitzar en escenografia a l'Escola Superior d'Art Dramàtic, va fer un curs d'autoedició i disseny gràfic i va seguir els cursos de pintura de Montserrat Costa a l'Escola Municipal d'Art de Girona. Ha participat en exposicions col·lectives i individuals a Girona i a Banyoles.



Marta OB

L'homenet Michelin

Paolo Ruffilli

Traducció de CARME ARENAS

JA M'HO HAVIEN DIT QUE ERA ESTRAMBÒTIC. UN TIPUS GENIAL, PERÒ PRECISAMENT A CAUSA de la seva intel·ligència fora del normal, travessat per una ràfega de fixacions i de manies. Un senyor gran d'aspecte einsteinià, que vivia en les dificultats del laberint d'una casa transformada en biblioteca. Amb piles altíssimes de llibres amuntegats al llarg de les parets de cadascuna de les habitacions, també el dormitori i la cuina, fins i tot el bany.

Em vaig presentar a casa seva amb l'única referència de ser italià. Coneixent la seva predilecció, incondicional segons deien els amics, pel *Bel Paese*. Una passió per la música i per l'art, però també per la inventiva de la nostra gent i per la seva creativitat en les coses de cada dia.

—Un cabal envejable de vitalitat —em comentaria, mentre es gratava la mata de cabells blancs.



Era un d'aquells gèlids geners de Nova York fills de l'Atlàntic. Un hivern de gel i de vent, com no en pateixen ni als cims dels Alps. Amb guants i passamuntanyes, vaig trucar a la casa de maons de Gramercy Park. I el que vaig veure va ser superior a qualsevol expectativa. Em va obrir un homenet rodó, embotit en un nombre desproporcionat de jerses. Em va portar tot al llarg de la trinxera perillosa excavada dins el munt de llibres, com després d'una allau.

El fet de saber-me italià li havia fet agafar eufòria.

—*Del bel paese là dove' l si sona* —citava Dant, del qual n'era un lector expert, i davant meu exhibia una barreja de toscà literari del *Trecento* i d'anglès del més pur estil ianqui.

Em va preguntar de quina ciutat d'Itàlia venia. I jo, pensant que no la coneixeria, la vaig situar a la vora de la famosa Venècia.

—Treviso? —s'il·luminà, distorsionant el nom amb la seva pronúncia estrident i tot seguit entonant, amb sorpresa per part meva: —Benetton, Benetton.

Mentrestant m'havia arrossegat fins a la saleta d'estar. Un altre motiu d'astorament: de les parets entapissades de volums en penjaven cartells amb retalls per a mi molt familiars. La Piazza dei Signori, el Battistero, San Niccolò, els canals i pòrtics dels Buranelli, les vistes més suggestives de la ciutat d'on venia.

Vaig imaginar que devia ser un d'aquells rars americans que havien anat a parar a Treviso de casualitat. Però no, ell a Treviso no hi havia estat mai. I els cartells els hi havia enviat, a petició seva, l'Oficina de Turisme. Tot assenyallant-me'ls un a un, comentava amb la mateixa cantarella: —Benetton, Benetton—. I reia satisfet, ensenyant les dents descalçades de les genives groguenques.

—El coneix? —em va preguntar, associant la marca a una persona.

—No, no el conec —li vaig respondre.

Se'n va sorprendre. Que en una ciutat petita, com ho devia ser Treviso, jo no hagués trobat mai pel carrer el senyor Benetton el deixava desconcertat.

—*He is a true philanthropist* —declarà amb una admiració sincera. I donant-me a entendre a la vegada la seva solidaritat amb l'aflicció que suposadament hauria hagut de sentir pel fet de no conèixer-lo.

—*A philanthropist?*

—*Yes, a great philanthropist.*

Benetton, un benefactor? No aconseguia de captar el sentit de la seva afirmació. Com a mínim fins que no em parlà del fet, segons ell revolucionari, d'un empresari que havia tingut la idea de posar al mercat jerses de pura llana a preus moderats. Llana regenerada, però tot i així llana natural. És més, doble mèrit la seva feina: en el sentit de la conveniència i en el de la reducció del malbaratament.

El personatge, efectivament, em semblava sens dubte excèntric. Però m'imaginava que era víctima del fred d'aquell hivern glacial. I, a més, es devia haver espatllat la calefacció perquè, mentre estàvem asseguts parlant a la casa enterrada pels llibres, veia com es condensaven els nostres alès. Li ho vaig preguntar, si els radiadors no funcionaven a causa d'alguna avaria. La seva resposta es remuntà a temps llunyans.

—Nosaltres mai no pensem que tot això que ens agrada del passat, la música, la poesia, la pintura, fou concebut i fet en el fred —m'explicà.

Esmentà exemples per mantenir la seva tesi. Shakespeare escrivia embolicat amb robes gruixudes, en unes golfes gèlides de Londres. Modigliani, lluitant amb els rigors de la seva mansarda parisenca, va emmalaltir del pit. Vivaldi i Beethoven van compondre amb els peus damunt el braser, amb els mitjons guants a les mans i amb un xal damunt les espatlles: ambdós en van treure una salut delicada i, si el *Prete Rosso*(1) es va poder escalfar alguna vegada entre els braços de la seva intèrpret preferida, Ludwig, angoixat per

les amargors i per la sordesa, es conreà un caràcter esquiu fins a la misantropia. En la gelera de la casa de Viena, embolcallat amb les mantes com una mòmia, Mozart es dedicà a la composició del *Requiem* amb una passió ja plena de mort. I la mort arribà per emportar-se'l al cap de poques hores, un cop havia acabat la partitura travessada per la mateixa febre violenta que havia envaït el seu cos.

I encara més. L'hivern milanès va portar a la tomba els fills i la dona de Giuseppe Vivaldi, a les cambres del casalot on el músic tocava cremant al terra tot allò que cremés. Petrarca es despertava enmig del glaç de la seva petita cambra per corregir un vers i, en morir, va deixar a l'amic Boccaccio un vestit de llana perquè es pogués tapar quan vetllava damunt els seus llibres. Goethe tapava amb draps les esclatxes de les seves finestres, a Frankfurt, mentre redactava *Els sofriments del jove Werther*.

Mentre treballava en les seves narracions, en la casa fosca de Filadelfia, Poe s'escalfava amb alcohol fins a esbalaïr-se, per no sentir els atacs de tos de la seva jove dona, Virginia, malalta de tisi. En les glacials habitacions del carrer Kaznacejskaia, a Sant Petersburg, Dostoievski va escriure en només vint-i-quatre dies *Crim i Càstig*, mentre es veia assetjat pels creditors i corria el risc d'anar a la presó per deutes. Rodin comparava els blocs de marbre a petits icebergs i se sentia un esquimal en el Pol Nord del seu estudi.

Johann Sebastian Bach explicava l'efecte creativament desencadenant dels rigors que havia hagut de suportar a la seva vida, quan havia afrontat, als vint anys, un viatge a peu de quatre-cents quilòmetres per anar a Lübeck per escoltar els concerts d'harmònim de Buxtehude i obtenir-ne els consells. O quan es dedicava a provar i restaurar orgues, abans de conèixer, a Karlsbad, el marcgravi Christian Ludwig de Brandenburg, pel qual va escriure sis concerts. Amb la responsabilitat d'una família que a més de l'estol nombrós de parents havia comptat amb dues dones, Maria Barbara i Anna Magdalena, i deu fills dels quals una part no havia sobreviscut a les malalties i a la misèria.

El baró Friedrich von Hardenberg, més conegut com a Novalis, que certament no tenia problemes financers i que podia presumir d'una casa còmoda i caldejada, preferia les fredes cambres d'estudiant a Leipzig i Wittenberg i treia la seva extraordinària intensitat expressiva de la lluita contra la nit i la mort, és a dir, contra el fred que posava en perill la seva vida. I va arribar a escriure que calia que estiguéssim orgullosos del dolor perquè ens recorda el nostre nivell superior, directament catapultat des del gel fins al foc de la poesia.

—Escriptors, pintors, músics, escultors, han produït les seves obres mestres punxats i mossegats pels gossos famolencs dels penellons. Tot el que posseïm de bo i de gran ens ha pervingut a la llum del món gràcies al fred invencible dels hiverns i de les mitges estacions —va concloure preocupat.

Començava a entendre on volia anar a parar amb la seva llarga divagació. Tot i això, no m'esperava la conclusió.

—Si ja no sorgeix res de veritablement important en aquests camps —va declarar seriós—, només és per culpa de la calefacció central.

Ell, en tot cas, havia resolt el problema. Aïllant-se en el fred del seu pis. Tapat amb la desena de jerseis que feien que s'assemblés a l'homenet dels pneumàtics Michelin.

Paolo Ruffilli

*Dins Preparatiu per la partença
Ed. Raccontì Marsillio.
Venècia. Setembre 2003.*

Nota:

(1) Renom amb què es coneixia Vivaldi entre els seus contemporanis venecians (N. de T.)



Vitali 08